



HE 52/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n
muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen
(ns. Pakti) muodostavien säädösten
täytäntöönpanemiseksi

Hallintovaliokunnan kuuleminen

22.4.2026

Sanna Montin



Paktin säädökset

Seulonta-asetus 2024/1356
ja
Seulonnan tietojärjestelmät
2024/1352

Eurodac-asetus 2024/1358

Hallinta-asetus 2024/1351

Menettelyasetus 2024/1348

Paluurajamenettelyasetus
2024/1349

Määritelmäasetus 2024/1347

Kriisiasetus 2024/1359

(sis. välineellistettyä maahantuloa
koskeva asetukset (2021))

Vastaanottodirektiivi 2024/1346

Uudelleensijoittamista koskeva
asetus 2024/1350



Yleistä täytäntöönpanosta

- Kyseessä on laajan EU-lainsäädäntöpaketin täytäntöönpano: 10 säädöstä
- Suurin osa suoraan sovellettavia asetuksia: käyty läpi päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö ja ehdotetaan sen kumoamista. Ehdotetaan myös monia viittauksiin liittyviä muutoksia.
- Paktin säädöksiin sisältyy myös jonkin verran kansallista liikkumavaraa: ehdotetaan uutta kansallista lainsäädäntöä ja voimassa olevan muuttamista.
- Osa ehdotettavista muutoksista ns. infosäännöksiä lain soveltajan työn helpottamiseksi.
- Täytäntöönpano sovitetaan yhteen hallitusohjelman ja paktin tavoitteiden kanssa.
- Lakimuutosten tultava voimaan 12.6.2026, jolloin paktin säädöksiä aletaan soveltaa.



Seulonta

- Seulontaviranomaisia olisivat Rajavartiolaitos, poliisi ja Tulli sekä rajatussa roolissa Suojelupoliisi. Toimivaltuudet olisivat rajatarkastuksen kaltaiset.
- Seulontamenettelyyn kuuluu muun muassa turvallisuustarkastuksen tietokantahaut ja henkilöllisyyden todentaminen. Tietokantahauilla selvitetään esimerkiksi, onko seulottava henkilö saanut rikostuomion jossain EU:n jäsenvaltiossa tai tuleeko henkilöstä osumia Interpolin ja Europolin tietokannoissa.
- Seulottavat henkilöt olisivat velvollisia olemaan läsnä seulontaviranomaisen heille osoittamassa seulontapaikassa ja seulontamajoituspaikassa. Läsnäolo voitaisiin toteuttaa liikkumisvapauden rajoituksin ja teknisen valvonnan keinoin. Seulontamenettelyn lyhyen keston vuoksi ei säädetä poistumislupamenettelystä, mutta seulottavan henkilön pääsy kiireelliseen terveydenhuoltoon järjestetään.
- Esityksessä ehdotetaan säädettävän tarkemmin seulottavan henkilön ylläpidosta ja asetuksen edellyttämän alustavan terveystarkastuksen järjestämisestä. Seulontaan kuuluu myös alustava haavoittuvuustarkastus.
- Lisäksi säädettäisiin erinäisistä mahdollisuuksista poiketa ensisijaisista vastuista poikkeustilanteissa.



Seulonnan perusoikeusvalvonta

- Neuvontaa tarjoavien järjestöjen läsnäoloa seulontamenettelyssä voidaan rajoittaa säädetyn virkamiestason päätöksellä yleiseen järjestykseen liittyvillä perusteilla. Ehdotusta perustellaan tilojen hallinnalla, niissä käsiteltävällä tiedolla sekä varautumisella poikkeustilanteisiin, kuten laajamittaiseen maahantuloon tai pandemiaan.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu valvoisi perusoikeuksien toteutumista seulonnassa ja rajamenettelyssä. Yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus saada tietoja ja selvityksiä sekä tehdä tarkastuksia tehtävän hoitamiseksi, yhdenvertaisuusvaltuutetun tietoon olisi saatettava seulontalomakkeet ja rajamenettelyn liikkumisrajoitusta koskevat päätökset.
- Perusteltujen väitteiden käsittely toteutuisi kanteluasian käsittelynä siten kuin hallintolaissa säädetään. Kantelun käsittelisi seulonta- tai rajamenettelystä vastaava viranomainen.



Kansainvälisen suojelun menettelyt

- Turvapaikkamenettelyn alkuvaiheet → Toimivaltaisista viranomaisista säädettävä kansallisesti. Muutos: hakemus *jätetään* Maahanmuuttovirastolle
- Monitieteinen iän arviointi → Vastaanottokeskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilökunnan moniammatillinen lausunto hakijan iästä
- Poikkeukset oikeuteen oleskella maassa hakemuksen käsittelyn ajan → myöhempien hakemusten lisäksi *luovuttaminen* tai *siirtäminen* toiseen jäsenvaltioon, kolmanteen valtioon tai kv-rikostuomioistuimeen
- Rajamenettely → Muutos kestoon (12 viikkoa) ja liikkumisvapauden rajoittamisesta päättämiseen
- Turvallisista maista päättäminen kansallisesti → VN:n asetuksella
- Maksuton oikeudellinen neuvonta/oikeusapu → oikeusapua vain välttämättömiin toimenpiteisiin hallinnollisessa vaiheessa, Maahanmuuttovirasto antaa maksutonta oikeudellista neuvontaa



Muutoksenhaun määräajat

	Voimassa oleva laki	Ehdotus
Valitusajaja		
Nopeat menettelyt (valittajalla ei ole automaattista oikeutta jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi)	30 päivää	10 päivää
Kaikki muut kansainvälisen suojelun menettelyt	30 päivää	30 päivää
Siirtopäätös (vastuunmäärittäminen)	30 päivää	2 viikkoa
Täytäntöönpanoa koskeva hakemus (siirtopäätös)	7 päivää sisältäen 5 arkipäivää	7 päivää sisältäen 5 arkipäivää
Suomen alueelle jäämistä koskeva hakemus		7 päivää sisältäen 5 arkipäivää
Hallinto-oikeuden käsittelyajat		
Rajamenettely		lähes 6 viikkoa
Nopeat menettelyt (valittajalla ei ole automaattista oikeutta jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi)		3 kuukautta / 6 kuukautta, jos hakijan ei ole sallittu jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi
Kaikki muut kansainvälisen suojelun menettelyt		6 kuukautta
Siirtopäätös (vastuunmäärittäminen)		1 kuukausi – SUORAAN ASETUKSESTA
Täytäntöönpanoa koskeva hakemus (siirtopäätös)		1 kuukausi – SUORAAN ASETUKSESTA
Suomen alueelle jäämistä koskeva hakemus		7 päivää sisältäen 5 arkipäivää



Vastaanottopalvelut

Vastaanottopalvelujen kohderyhmää ja kestoja rajataan

- Vastaanottopalveluja ei anneta myöhemmän hakemuksen tehneelle, jos hänellä ei ole oikeutta jäädä Suomeen hakemuksen tutkinnan ajaksi, eikä EU-kansalaisille
- Oleskeluluvan saaneelle vastaanottopalveluja annetaan kuntaan siirtymisen järjestymisen ajan, enintään 3 kk siitä, kun edellytykset kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan saamiselle täyttyvät
- Kielteisen päätöksen saaneen palvelut päättyvät; ensimmäinen hakemus enintään 60 pv ja myöhempi hakemus enintään 14 pv
- Palveluja voidaan jatkaa kohtuullinen aika poikkeuksellisen painavasta syystä

Velvollisuus tunnistautua säännöllisesti vastaanottokeskuksessa ja ylläpitää yhteystietoja

Vastaanottorahan ja käyttörahan määrää sekä täydentävää vastaanottorahaa koskeva sääntely pysyvät vastaavana kuin väliaikaisessa laissa (466/2024)

Vastaanottorahan myöntämisestä voidaan luopua laajamittaisen maahantulon tai muun poikkeuksellisen tilanteen vuoksi; toimeentulo turvataan hyödykkeillä

Vastaanottopalveluista perittävä maksu voidaan periä myös takautuvasti 3 kuukauden ajalta

Edustajajärjestelmä uudistetaan; tilapäinen edustaja, edustajan määräämisen määräajat, edustajatoiminnan valvonta



Vastaanottopalvelujen rajoittamista ja liikkumisvapautta koskevat toimenpiteet

Vastaanottorahan alentaminen

- Vastaanottorahan perusosaa alennetaan 20 %, jos vastaanottopalvelujen saaja ei noudata hänelle asetettuja velvoitteita, kuten velvollisuutta tunnistautua tai vaatimusta asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa

Vastaanottopalvelujen peruuttaminen

- Ei tee yhteistyötä maastapoistamismenettelyn aikana, jatkaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavaa käytöstä sen jälkeen, kun vastaanottorahaa on jo alennettu, siirtopäätöksen saaneet
- Peruuttamisen aikana ei myönnetä vastaanottorahaa. Toimeentulo turvataan majoituksella, aterioilla ja välttämättömillä hyödykkeillä

Sijoittaminen tietylle maantieteelliselle alueelle

- Maahanmuuttovirasto voi sijoittaa kansainvälisen suojelun hakijoita maantieteelliselle alueelle, jos se on tarpeen menettelyjen tai vastaanottojärjestelmän hallinnoimiseksi. Lupa poistua alueelta vain poikkeuksellisesta syystä.

Vaatus asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa

- Hakija voidaan määrätä asumaan tietyssä vastaanottokeskuksessa, jos se on tarpeen yleiseen järjestykseen liittyvien syiden taikka hakemuksen menettelyllisten seikkojen vuoksi, kun on olemassa pakenemisen vaara. Hakija voidaan määrätä ilmoittautumaan tietyin väliajoin tai olemaan läsnä tietyinä aikana.





Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi